

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 66

ЛИПЕНЬ • JULI 2014 • Nr.14 (2898)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

НЕХАЙ ЗБУДЕТЬСЯ УКРАЇНА

Я вже не раз (і не п'ять) зустрічалася з позицією «ми так нагрішили перед Богом, тепер мусимо довго і тяжко страждати». Не заперечую цього аспекту буття і нашої гріховності, українців зокрема, бо це як мінімум нелогічно. Однак маю деякі думки, виходячи зі свого досвіду спілкування з Богом, який ніколи не був одноплановим (ні досвід, ні Бог тим більше). Думки про те, що одне дається за покарання, а друге – для явлення слави Божої, і я саме очікую явлення цієї Слави у вільному незалежному житті України, у її відбудові внутрішній, у зціленні від совковості.

Ніхто крім Бога не може змінити ментальності ціло-

Як кажуть мудрі проповідники, більшість людей у випробуваннях починає плакати перед Богом – «За що?», а меншість питає: «Для чого?»

го народу. Ніхто крім Бога не може з купки людського матеріалу зробити народ. Те, що відбувається – з перших днів Майдану почавши, – день за днем укріплює мене в думці, що «это жжжж неспроста» (це ж не просто так – Ред.). І в цьому – моя особиста надія. Бо коли Бог щось починає, то Він справи не покидає.

Наступний аспект – це міжнародні новини. Хто як, а я можу чесно зізнатися, що три роки війни у Сирії були для мене новинами «ой ужас-ужас» (яке жахіття –

Ред.), але далеко і не страшно, і навіть до моїх інтенцій не дуже-то й потрапляли, на Розарій або на Бreviарій. Як і повідомлення про викрадених священників і черниць...

Бачите, до чого я веду? До того, що таке просте і прозоре на сьогодні. За всіх не відповідаю, бо не маю підстав, але думаю, що таких простих і звичайних, як я, у нас було більше, ніж тих, хто сильно переймався подіями в Центральній Африці або в Мексиці чи Болівії. Бо принцип «оптики пальця»

(свій палець перед оком вищий за гору на горизонті) діє масовіше, ніж заклики до солідарності й загальнолюдського братерства...

А тепер ось сталося так, що новини про викрадених черниць в Іраку робиш, як про рідних. І за викрадених священників переживаєш, ніби Україна різко збільшилася до розмірів мінімум половини планети... Ну бо в Бога багатопланова педагогіка.

Боже, важко заперечити необхідність нас вчити і робити з нас народ, замість усеред-

неної «радянської людини». Тільки, будь ласка, якщо можна, Авва Отче, зроби це якомога меншою кров'ю. Нас, українців, ще так мало, решта ще спить – або не реагує, бо слабує на ватну хворобу... (хвороба сепаратизму – Ред.) Нас так мало, і дай не гинути тим, кого й так мало. Якщо можна, Авва Отче. Нам же потім будувати державу – її треба мати кому будувати. Матір Божа, Царице Святого Скапулярію, проведи нас по межі цієї кризи, по лезу бритви, по цьому крутому повороту, міцно тримаючи за руку, щоб ми не зірвалися у прірву. Втримай нас. Нехай збудеться Україна.

Ірина Єрмак
(з блогу в журналі CREDO)

Уламки малайзійського суперлайнера Боїнг-777 збитого російською ракетою на Донеччині. Загибло 298 осіб. С-на: Brendan Hoffman

Камо грядеши, Україно ?

ЗЛОЧИН ПУТІНА

Пишу ці слова на другий день після того, як росіяни підбили на Донеччині малайзійський пасажирський літак Боїнг-777. Писати мені важко, оскільки свіжий тягар емоцій тисне на голову до рівня болю, розриває її, підшептує, що наша дійсність стала нереальною. А як дійсність може бути нереальною? Разом із тим відчуваю, як десь там, в мені, наростає хижа ненависть. Це емоції. Я знаю...

Убивали наших на Майдані, потім на фронтах неоголошеної війни на Донеччині та Луганщині, тепер загинули чужинці, головню голландці, індонезійці,

австралійці, але також німці, громадяни Великобританії, Канади, люди, які – у більшості – летіли на відпочинок до Малайзії. Вісімдесятеро дітей на борту!

Їхні крихітні тілечка порозкидані по українському степу в периметрі чотирьох кілометрів. А що каже фрау Меркель? Каже, що з Путіним треба домовлятися, що треба оголошувати перемир'я на фронті, бо інакше – повномасштабна війна. Невже вона також, як Шредер, хоче після закінчення канцлерського терміну працювати в Газпромі? То вже буде третя, якій розум заклинило, чи що? До неї був Янукович і Путін. А ще француз, можливо, на черзі, ану подивимся, чи після вбивства майже трьох сотень мирних людей Франція і надалі наполягатиме на праві продати Росії сучасні, новенькі військові кораблі.

БОЮСЬ ГРІХА!

Варто з користю для наших часів звернути увагу на одну важну християнську прикмету характеру, а навіть чесноту Володимира Великого. Про неї говорить наш літописець. Наше християнство по охрещенні зразу гарно розвивалося. Не значить, що зникло всяке зло, зникли погані вчинки. Про них диявол все подбає. На південних територіях, незалюднених степах над Дніпром появились розбійники, мабуть, не з автохтонів, а з кочових племен сходу, які нападали на купецькі валки, бо це був торговельний шлях України на південь. Були грабежі і вбивства, і це заторкувало міжнародні зв'язки України.

Повідомили про те Володимира єпископи. На питання, що з тим робити, єпископи дали відповідь типову в тому часі в боротьбі зі злочинством: «Карай, князю, смертю». Не думаймо зразу, що наші єпископи були якісь жорстокі люди. Це була нормальна кара всіх часів, всіх релігій і культур у випадках тяжких злочинів, була вона і в християнстві, як кара за злочин і як спосіб викорінювання поганих, небезпечних для спільнот вчинків. Нею могла карати тільки законна державна влада, а ніколи приватна особа чи якась інституція чи самосуд, таку кару смерті давали відповідні суди законно до того покликані. Володимир був такою владою, як князь великої київської держави, і тому єпископи йому так радили. Сьогодні, коли пошана до людського життя дуже впала, Церква переконує державну владу не вживати цього жорстокого права позбавляти когось життя, навіть у тяжких злочинах, пригадуючи, що єдиним творцем і паном життя є тільки Бог і тому до життя людини треба мати повагу.

Відповідь Володимира єпископам була не про його право. Він відповідає: «Боюсь гріха». Іншими словами: боюсь відповідальності

перед Богом, боюсь, що повною злочин, щоб караючи за злочин, я сам не впав у провину і не став злочинцем – боюсь гріха! То каже князь-християнин, що бачить над собою владу Божу, бо від Бога має він свою владу. Знав Володимир слова св. Апостола Павла з листа до римлян: «Кожна людина нехай кориться вищій владі; нема бо влади, що не була б від Бога; і влади, що існують, – установлені Богом. Той, хто противиться владі, противиться Божому велінню, і ті, що противляться,

ва бояться гріха, то чеснота, то шляхетне почуття відповідальності.

В історії народів відповідальність перед Богом старались усувати. Відповідальність перед Богом була, видавалось, перешкодою до панування і свободи. Бога заступила людина, вожді, провідники, диктатори та інші «батьки народу», перед якими громадяни тремтіли смертельним страхом, а «вожді» не боялись нікого, були панами життя і смерті своїх підданих. Так ми вибрали собі вождів світового пролетаріату, німці

жив страхом перед гріхом, відповідальністю перед Богом і любов'ю до народу в Христі Ісусі. І тим був святим перед Богом і народом, якому чинив добро і таким остав вже тисячу років, а «вожді» не дочекали зі своїми «доктринами» і п'ятдесятки їхньої майбутності, за яку віддавали свої душі і деякі з них мріяли про тисячоліття...

Немає сьогодні страху перед гріхом у багатьох звичайних людей, у багатьох провідників, голів держав, урядів. Співають «слава» бізнесменам, індустрії, пар-

шляхетний титул, як назвав Шевченко. А секс, що руйнує душі молоді, руйнує родини. А історичні вбивства мільйонів людей на наших землях штучним голодомором, щоб знищити ним селянську верству-клас хліборобів-земледлюбів, яких одинокою провинною було те, що вони не надавалися до «світової революції», яку проповідував марксизм-ленінізм. Мільйони душогубств безбожної влади і доктрини. Бог створив влади, а людина обернула ці влади на душогубство. Абсурди минулого століття. І то діялось на наших очах, а поети співали гимни. То не залякування гріхом, як дехто хотів би діалектично закидувати Церкві. Гріх сам є ляком! Чи зрадів би хтось з нас, коли б опівночі до кімнати увійшов озброєний душогуб?

Наш великий князь Володимир вчить нас гріха бояться – великого чи малого, бо то велика зневага Бога. Це зрозумів Володимир, будучи суворим варягом і, ставши християнином та володарем великої держави зі свідомістю, що він за свої вчинки відповідає перед Богом, якого обманути не вдається, як сказав Шевченко: «Та не дурить Бога!»

**о. Іван Музичка,
«До світла»**

„Немає сьогодні страху перед гріхом у багатьох звичайних людей, у багатьох провідників, голів держав“

самі себе на суд викликають. Правителі бо страшні не тим, хто чинить добро, а тим, хто – зло... Коли ти чиниш зло, бійся, не дарма він носить свій меч». Володимир боїться згрішити. То велике його християнське почуття відповідальності. Боїться провинитись перед Богом. Знає, що гріх – то хибний вжиток розуму і волі, то шкідник гідності людини, яка є образом і подобою Божою. Блаженний володар, керманч державою і народом, що боїться гріха, той не буде сліпим, що сліпих провадить. То наука Христо-

вибрали собі фюрера, а інші – своїх божків. Наш поет у 1919 році зложив тріумфальну поезію на славу людини-бога:

Так годі спати! Виходьте на дорогу!
Людині гімн! Людині,
а не Богу!
Майбутньому – всю
душу – славний дар!..

Так вбили тоті «філософи» Бога, поети співали людині гимн, так позбулися страху перед гріхом, так відкинули закон Божий і вибрали себе, а свої душі віддали на поталу комуністичному «майбутньому», а не Богу! Володимир

тіям, грошам і згубили почуття відповідальності перед кимось Найвищим, яким є всемогучий і милосердний Бог. То жах, справжній жах! Читаючи нашу пресу в Україні, лячно робиться в душі на вид такого частого злочину, як душогубство, вбивства. Ми, старші, не таке-то вже давне покоління, але не пригадуємо, щоб кожний тиждень приносив нові вістки про жертви вбивств, душогубства. А аборти, які є справжнім вбивством людини ще в лоні матері своєї, яка не заслуговує на цей пре-

ХГ

[Українці в Німеччині]

ПРОЩА ДО СВ. ЕДІГНИ, ВНУЧКИ КНЯЗА ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кожного року в першу суботу липня, члени української громади Мюнхену вибираються на прощу до св. Едігни. Цього року ми з сестрою Олею рішили також піти пішки... Після довгої ходи навіть краче співалося!

Свята Едігна (1055–1109) – блаженна римо-католицької Церкви, дочка короля Франції Генріха I і Анни Ярославни, онучка великого князя київського Ярослава Мудрого. Едігна отримала високу освіту при французькому дворі. За однією з версій, близько 1074 р. вона втекла з королівського двору, відмовившись від примусового шлюбу. Історики припускають, що дівчина, або вирішила здійснити паломництво до Святої Землі, або хотіла відвідати батьків-

щину своєї матері Анни, князівни київської.

За легендою, в дорозі Едігні приснився сон в якому голос звелів їй залишитися там, де одночасно задзвонить дзвін і заспіває півень. Передвіщення збулося поблизу села Пух у Баварії, що в 30 км від сучасного міста Мюнхен (Німеччина).

Едігна оселилася у стовбурі старої липи і прожила в ньому, як черниця в келії, понад тридцять років. Харчувалася тільки рослинною їжею, вела побожний спо-

сіб життя. Навчала дітей читання і письма, прилу-

чаючи їх до християнських цінностей. Проповідниця

віри Христової відкрився цілительський дар. Багато років вона лікувала не тільки місцеве населення, але й худобу; допомагала людям у подоланні хвороб і бід. Володіючи даром прозорливості, допомагала повернути вкрадене та загублене. Слава про цілительку Едігну ширилася по всій Баварії. Коли вона померла, вдячні селяни поховали її у вівтарі старого храму.

У 1600 р. римо-католицька Церква проголосила Едігну блаженною. Моці святої зберігаються в с. Пух у ніші стіни костела св. Себастьяна. Там відбулася наша Богослужба. Співали члени хору «Покров».

Для «ХГ», Надя Галабурда

[Важкі питання віри]

Як католицька Церква ставиться до кремації? У Євангелії нічого не говориться з приводу кремації. Протягом століть ставлення Церкви до цієї практики змінювалося в залежності від причин, з яких померлих піддавали кремації. Якщо вибір кремації був заснований на запереченні воскресіння, Церква її забороняла або відмовляла у відправі тим, хто просив про кремацію. Сьогодні ж причина кремації, як правило, інша, вона не криється в запереченні віри. Часто у великих містах ця практика пояснюється браком місць на кладовищах.

Смерть часто приходиться неочікувано. Квіти та свічі біля посольства Голландії в Києві. 17 липня російська ракета убила 298 осіб в лайнері, який прямував з Амстердаму до Куала-Лумпур в Малайзії

У 1963 році Священна Канцелярія (тобто сьогоднішня Конгрегація Віровчення) опублікувала доктринальне повчання про кремацію. Це був один з перших документів, схвалених папою Павлом VI. Текст документу містить посилання на діючий у той час Кодекс Канонічного Права.

«Церква завжди заповідала віддавати тіла землі, супроводжуючи цей жест ритуалами, покликаними підкреслити його символічне і релігійне значення, а також за допомогою канонічних покарань тих, хто поступає проти цієї здорової практики. Особливо це відбувалося тоді, коли протистояння народжувалося від духу, ворожого християнським звичаям і церковним традиціям, підживлюваного сектантством тих, хто хотів замінити віддання землі кремацією на знак войовничого заперечення християнських догм, насамперед воскресіння з мертвих і безсмертя душі. Цей намір був, зрозуміло, суб'єктивним фактом, що зароджується в душі прихильників кремації, і не був об'єктивним фактом, невіддільним від самої кремації. Дійсно, спалення тіла не стосується душі і не перешкоджає всемогутності Бога відновити тіло. Тому воно не містить у собі

об'єктивного заперечення цих догм. Таким чином, мова не йде про щось погане чи суперечливе християнській релігії». Церква завжди це враховувала, – йдеться далі в тексті документу, – коли за різних обставин і з серйозних причин людина просила про кремацію. Тому в Священну Канцелярію надходило чимало прохань про пом'якшення церковної дисципліни відносно кремації. Ця практика поширювалася не з причин ненависті до Церкви і до християнських звичаїв, а з санітарних, економічних та інших міркувань.

Далі Священна Канцелярія заповідає і надалі зберігати звичай віддавати померлих землі і закликає вірних не вдаватися до кремації без серйозних причин. Тому був змінений канон, який забороняв відправу в разі кремації. У відправі було відмовлено тільки тим, хто вибирає кремацію з очевидних причин заперечення віри. А щоб не заохочувати паству до зміни благочестивого звичаю поховання, Священна Канцелярія постановила, що обряд поховання і відправа не може ні в якому разі відбуватися прямо в місці, де відбувається кремація, або при супроводі труни в місце кремації.

Католицький Оглядач

З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ ПРО НОВУ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЮ

«Я усвідомлюю, що сьогодні документи не викликають такого зацікавлення, як у минулих епохах, і їх швидко забувають. Але, не зважаючи на це, підкреслюю, що те, що маю намір тут висловити, має програмне значення і важливі наслідки. Сподіваюся, що всі спільноти подбають про те, щоб вжити необхідних заходів для того, щоб прямувати вперед на шляху душпастирського та місійного навернення, яке не може залишати речі в такому стані, як тепер», – пише папа Франциск у 25 пункті Апостольського Напоумлення «Радість Євангелія», яким розпочинається друга частина першого розділу, що має назву: «Душпастирство, яке навіртається». Святіший Отець наголошує, що сьогодні недостатньо простого адміністрування, а тому звертається із закликом запровадити в усіх регіонах землі «постійний стан місії».

У цьому контексті Папа цитує енцикліку «Ecclesiam suam» свого попередника папи Павла VI, який закликав до оновлення: «Церква повинна поглибити усвідомлення себе самої, призадуматись над властивим їй таїнством... З цього просвітленого та дієвого усвідомлення випливає спонтанне прагнення порівняти ідеальний образ Церкви, такої, як її бачив, хотів та полюбив Христос, як Свою святу і непорочну Наречену, з її дійсним обличчям, яке Церква представляє сьогодні... Звідси випливає великодушна і майже нетерпляча потреба оновлення, тобто, виправлення недоліків, які викриває та відкидає це усвідомлення, майже немов внутрішня перевірка перед дзеркалом моделі Христа, яку Він Сам нам залишив».

Далі Святіший Отець пригадує про те, що II Ватиканський Собор представив церковне навернення,

як відкритість на постійне реформування себе для того, щоб залишатися вірними Ісусові Христові. У декреті про єдність «Unitatis redintegratio» читаємо, що «будь-яке оновлення Церкви, по суті, полягає у зростаючій вірності своєму покликанню... Церква, що паломничає до своєї мети, покликана Христом до цієї постійної реформи, якої вона, як земна та людська інституція, завжди потребує».

Підсумовуючи, Папа зазначає, що «існують церковні структури, які можуть дійти до обмеження євангелізаційного динамізму». Але й «добрі структури» служать лише тоді, коли «мають життя, яке їх надихає, підтримує та оцінює». «Без нового життя та автентичного євангельського духа, без вірності Церкви своєму покликанню, будь-яка нова структура дуже швидко підлягає деградації».

Радіо Ватикан

КОРОТКО

ЖИЙТЕ ЗАДЛЯ УКРАЇНИ!

Християнин ніколи не має права бути ініціатором убивства, бо вбивство є завжди злом. Але у час військового протистояння християнин має обов'язок боронити свою землю в спосіб і засобами, пропорційними до нападу. Так сказав патріарх Святослав, відповідаючи на запитання молоді під час прощі до Зарваниці. При цьому він пояснив, що «для людини, яка готова віддати власне життя, захищаючи свою країну, можливо навіть радикальними засобами, Церква буде випрошувати у Бога милосердя і зцілення тої рани, яку вона через вбивство носить у своєму серці». Молодих прочан цікавило, що сьогодні є більшим виявом любові: воювати і вмирати за Україну, чи жити і працювати для сім'ї і родини? Глава УГКЦ сказав, що це є трагічний вибір. «Я би ніколи не хотів, щоби цей вибір повстав перед кимось з вас, а він сьогодні повстає перед нашою державою. Я би хотів побажати усім вам: жийте за Україну! Ми просимо у Господа Бога миру під час цієї прощі, миру і злагоди, щоби двадцятилітні хлопці жили для своїх коханих, для своїх дітей. Але ми повинні схилити нашу голову перед тими, хто готовий, задля любові до своєї Батьківщини, вмерти для неї. Тому таких ми зовемо героями». Департамент Інформації УГКЦ

К

ТРАГЕДІЯ З ЛІТАКОМ ВІДКРИЛА ЄВРОПІ ОЧІ НА СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Трагедія із загибеллю літака відкрила Європі очі на те, що відбувається в Україні. Про це заявив міністр закордонних справ Нідерландів Ф. Тіммерманс під час зустрічі з президентом України П. Порошенком. Тіммерманс підкреслив, що Нідерланди відтепер будуть активно сприяти більш рішучим діям з боку Європейського Союзу. «Я бачив ваші вибори, пане президент. Я бачив також сподівання ваших людей. Ми, міжнародне співтовариство, маємо зробити все, щоб допомогти вам реалізувати сподівання вашого народу», – наголосив він. Прес-служба Президента України

К

ПРИЗНАЧЕНО ЄПІСКОПА-ПОМІЧНИКА ДО САМБІРСЬКО-ДРОГОБИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ

У Ватикані повідомлено про те, що Святіший Отець Франциск дав згоду на канонічне обрання Синодом Єпископів УГКЦ всесесного отця Григорія Комара, дотеперішнього протосинкела Самбірсько-Дрогобицької Єпархії УГКЦ, єпископом-помічником цієї єпархії. Григорій Комар народився 19 червня 1976 року в селі Летня Дрогобицького району Львівської області. У 1994 році вступив до Львівської Духовної Семінарії. 12 лютого 2001 року рукоположений владикою Юліаном (Воронівським) на диякона, а 22 квітня цього ж року – на священника. У 2001 році розпочав спеціалізовані студії в Папському Східному Інституті в Римі. У червні 2003 року отримав диплом ліценціата східного богослов'я. Крім рідної, української, знає італійську, англійську, польську і російську мови. Радіо Ватикан

[Українці в Австралії]

ЦЕРКВА ВІДІГРАЄ КЛЮЧОВУ РОЛЬ У ЖИТТІ УКРАЇНЦІВ АВСТРАЛІЇ

За фахом **Стефан Романів** учитель. Велику частину життя він присвятив питанню мов і багатокультурності. Зараз є генеральним секретарем Світового Конгресу Українців, головою Організації Українських Націоналістів (б), виконавчим директором організації «Community Languages Australia», яка відповідає за вивчення іноземних мов і збереження культур. Водночас є керівником парафіяльної ради при катедральному соборі святих апостолів Петра і Павла в Мельбурні.

структуру української молоді «Пласт», шкільництво. Вони знали, що від них залежатиме, чи їхні діти й онуки збережуть українську культуру. Тому суботня школа відіграє велику роль, тільки шкода, що сучасні батьки це не дуже оцінюють. Сьогодні легше, щоб дитина пішла на балет чи інші спортивні секції.

Вивчення мови дещо в занепаді. Але в нас є великий плюс: маємо українську центральну шкільну раду, маємо вчителів, які віддано працюють. І багато з цих людей приїхали до Австралії вже після 1991 року. Вони допомагають підтримувати відповідний рівень української мови.

А роль Церкви – найважливіша. Українська Греко-Католицька Церква була від початку промоутером багатьох справ. Візьмімо, для прикладу, покійного владика Івана (Прошка), родом зі Збаража. Не було такої галузі, до якої би він не був причетний. Навіть така річ, як кредитна спілка, почалася з церковного братства. Спершу люди скидалися по кілька фунтів, а нині ця кредитна спілка має активів на 100 мільйонів доларів.

Церква відіграє ключову роль у житті української громади. Зараз наші діти готуються до Першого Причасття. І тут сестри василіанки відіграють надзвичайно велику роль. Ми маємо курси іконопису, Святого Письма. Цим займаються сестри служебниці.

Нам представили стратегію розвитку УГКЦ на період до 2020 року Блаженнішого

Святослава. Ми вже провели кілька круглих столів в Австралії на цю тему. Бо в цій візії є місце для кожного. Наприклад, між Вознесінням і Трійцею була декада місійності: було підготовлено літературу, яку читав кожен, а не лише священники чи монахи. Тепер ми не ставимо запитання священників: що ви робите? Питання до кожного з нас: що я роблю? Часто ми спихаємо на когось, ніби хтось має зробити... Це хибний шлях.

Уже кілька років живемо з думкою, яку кілька років тому висловив Блаженніший Святослав: «Будуємо український світ». Вважаємо, що це дуже добра позиція. Якщо в Україні ми будуватимемо український світ, щоби були українські міністри, українське військо, то країна не матиме великих проблем. Біда лише в тому, що не всі в Україні хочуть будувати український світ. У побудові українського світу Українська Церква відіграє дуже важливу роль.

» В Україні політики люблять порушувати питання мови. Як вважаєте, у нас справді існує мовна проблема?

С. Романів: Знаєте, в Австралії проживає понад 200 етносів і є стільки ж мов. Але там проводиться виважена, мудра політика багатокультурності. Хтось може сказати, що це не стосується України. Стосується, бо засади ті самі. Хто були перші австралійці? Аборигени. А всі інші – переселенці. Якщо хтось хоче стати громадянином Австралії,

то має визнати, що державною мовою є англійська. Вважаю, питанню мови в Україні приділяють занадто багато уваги. Якби менше говорили, а більше робили, то було б усе добре. В Україні мова стала політичним чинником, щоб ділити людей.

» Ви знаєте російську?

С. Романів: Ні, і не маю причин її вивчати. Це для мене все одно, що вивчати китайську. Чому, щоби приїжджати в Україну, мені треба вивчати російську мову? Бо хтось не може зрозуміти, що ми є в Україні?! Не підтримую і тих, які ходять і дорікають, що хтось не розмовляє українською. Це теж не є вихід.

» У вересні цього року Глава УГКЦ планує відвідати Австралію з душпастирським візитом...

С. Романів: Блаженніший Святослав – передусім духовний пастир. І кожен з вірних хоче побачити свого духовного батька. Візит Отця Церкви до своїх вірних – це завжди духовне оновлення для них. Водночас це нагода показати Блаженнішому Святославу нашу Церкву в Австралії.

» Ви, крім усього іншого, голова парафіяльної ради в катедральному соборі Мельбурна. Що це значить у вашому житті?

С. Романів: Ми наче одна велика родина. Усі намагаються жити християнським життям і займатися щоденними проблемами парафії. При парафії ми відкрили цілодобовий дитячий садок Святої Катерини. Там більшість дітей неукраїнці. Тобто це більш економіч-

не питання, бо нам потрібно якось утримувати об'єкти, які набували наші батьки. Мабуть, вони були більш жертівні, ніж ми. Маємо ще кафе «Трембіта», яке працює лише в неділю. Тут люди можуть поспілкуватися. Скажімо, вдови сидять аж до кінця, бо потім цілий тиждень знову будуть самі. Тож, крім економічної, є ще соціальна складова. Розумієте, парафія – це життя. Мої батьки все життя в неділю збиралися і йшли до церкви. І всі гуртувалися навколо Церкви.

» Що для вас означає бути греко-католиком?

С. Романів: У моїй родині звертали велику увагу на християнське виховання. Великий вплив на мене мав владика Іван. Я тоді був керівником братської школи, навчання в якій проходило щосуботи. Було 250 дітей. І я щосуботи йшов до владика на півгодинну лекцію: вчився, що робити і чого не робити.

Також був такий отець Іван Болден. Отець Іван був ірландцем. Кілька років тому ми почали процес його канонізації. Його мовою була англійська, а українською говорив «дуже добре» (імітація акценту англійських – Авт.). Отець Іван Болден щодня на клаптиках паперу писав: «Уся моя праця для Бога». Я завжди про це пам'ятаю... Усе, що ти робиш, пам'ятай, чому ти це робиш. Сьогодні ти, скажімо, директор чогось, а завтра можеш померти і відповідатимеш за те, що зробив чи не зробив. Можливо, те, що робив отець Болден, – маленька річ, але якщо щодня задумуватися, що ти все робиш для Бога, то ця мала річ стає великою – з'являється дещо інша перспектива...

Департамент Інформації УГКЦ. Розмовляла Оксана Климончук

диться боротися, перестали би бути такими важливими. Тому що ми були б дуже свідомі, хто ми є. І що ми є один народ, одна єдність, одна велич», – наголосив Блаженніший Любомир.

Департамент Інформації УГКЦ

» Пане Стефане, Австралія розташована надзвичайно далеко, але ви доволі часто приїжджаєте в Україну. З чим пов'язані ваші візити?

Стефан Романів: Ми завжди одержуємо духовну насолоду, коли приїжджаємо в Україну. Перший наш приїзд сюди був дуже зворушливим... Мій тато походить з Тернополя, а мама – німкеня. До своїх родичів у Тернопіль ми вже приїжджаємо без попередження, знаємо, де лежить ключ, що є в холодильнику і чого немає (сміється). Уже почувалося в них, як вдома.

» Ваша дружина теж українка?

С. Романів: Моя дружина – австралійська українка. Її батьки ніколи не бачили України. Вони вихідці міграції до Боснії (Югославії). Боснійська міграція з України відбулася 125 років тому. Батько вже помер, а мама мешкає в Австралії і є віруючою парафіянкою нашої Церкви. Родина моєї дружини дуже цікава: дехто народився в Боснії, дехто в Італії – дорогою з Боснії до Австралії, а інші вже в самій Австралії.

» Українські суботні школи, греко-католицькі парафії допомагають зберігати українські традиції?

С. Романів: Наші батьки й діди, які виїжджали в різні кутки світу, були дуже мудрі. Тільки-но кудись прибували, одразу гуртувалися, будували церкви, народні доми,

«ХТО ХОЧЕ ПІЗНАТИ УКРАЇНЦЯ – МУСИТЬ ЧИТАТИ ШЕВЧЕНКА»

Блаженніший Любомир (Гузар) вважає, що Тарас Шевченко найкраще з українських поетів зумів висвітлити нашу українську душу.

У проєкті «Кобзар єднає» він розповів, що малим хлопцем часто хворів і за той час вчив вірші Шевченка. А коли був молодим парохом, духівником Українського Народного Союзу у т.зв. «союзівці» (США), то завжди з громадою старалися організувати Шевченківський концерт у березні. «Ціла громада була згуртована навколо Шевченка. Біблія і Шевченко допомагали й були основою національної, релігійної ідентичності.

І для свідомих людей не може бути сумніву в побожності Шевченка», – розповів кардинал Гузар.

Духовний провідник українців відзначив, що він завжди дуже радо читає Тараса. «Мовно це дуже гарні тексти. Мелодія їх мене завжди тишила». Блаженніший відзначає простоту творів Шевченка. «Він так говорить, що і престарілий, і дитина можуть тішитися тим, що читають. На мою думку, це – прикмета

великого поета», – сказав він.

Як приклад простоти і величності поезії Кобзаря Архиепископ наводить «Думи мої, думи мої». «Хтось скаже: от, вірш. Але скільки за тим криється людини, людського переживання, людської природи. Шевченко з наших поетів, можливо, найкраще зумів висвітлити нашу українську душу. Хто хоче пізнати українця – мусить читати Шевченка.»

Він зазначив, що 200-літній ювілей Шевченка ду-

же важливий. І не лише, щоби прославити його, а це – нагода втягнути того духа, яким він до нас звертався. Тобто свою свідомість оживити словами Шевченка. «Я радо бачив би, якби люди – малі діти, старші, престарілі не лише читали Шевченка, а й рецитували його. Якщо б ми всі це зробили – перейняли дух Шевченка, дух українства, який він так прекрасно схопив, то другорядні справи, з якими нам сьогодні дово-

25 років тому здійснилось...

ВІЩИЙ СОН ЯРОСЛАВА ЛЕСІВА

Опанас Заливаха.
Портрет Ярослава Лесіва

Вихід з підпілля Української Греко-Католицької Церкви, 25-річчя якого ми відзначаємо, тісно пов'язаний з ім'ям отця Ярослава Лесіва. Багаторічний політв'язень, член Української Гельсінської Співки (УГС), голова Комітету Легалізації УГКЦ, поет. За душпастирське служіння, тісно переплетене з громадською діяльністю, Євген Сверстюк порівнював його з о. Маркіяном Шашкевичем.

Оповідь про Ярослава Лесіва можна почати, не називаючи його «отцем», бо він ввійшов в історію, ще не маючи священничого сану. З молодих літ випускник Івано-Франківського фізкультурного технікуму провадив підпільну боротьбу за самостійність. «Він познайомився з моїм батьком, коли йому ще не було двадцяти, і Михайло Дяк побачив у Лесіву майбутнього борця за Україну та завербував його в організацію «Український Національний Фронт» (УНФ), яка, насамперед, ставила собі за мету незалежність держави будь-якими методами, в тому числі і через збройне повстання. Хоча в часи брєжнєвського тоталітаризму це було неможливо, така могутня була імперська машина. За участь в УНФ Лесів отримав перших 6 років тюрми», – розповідає Олесь Дяк, голова Комітету Ув'язнення Пам'яті о. Ярослава Лесіва. Тоді ж арештували лідера УНФ Дмитра Квечка, самого Михайла Дяка та поета Зеновія Красівського.

Відбувши реченець, Ярослав Лесів вийшов на волю і ще активніше долучився до національно-визвольного руху. Йому забороняють вчителювати, отож чоловік береться за ремесло столяра. Водночас стає одним із перших членів УГС. Зі слів Олесь Дяка, Лесів не пробує на волі навіть півроку. Другого разу його «взяли» нібито за зберігання наркотиків. Цікаво, що у

вируку було зазначено: «За зберігання наркотичних речовин без їхнього фізичного вживання». Справу вміло сфабрикували ogrани КГБ. «І тоді він народився як поет. Більшість зі своїх віршів Ярослав Лесів написав в одиночній камері, де відбував реченець. В тій камері цілодобово горіло світло. Йому зіпсували зір. Я його пам'ятаю у великих окулярах, він далі, ніж десять метрів, вже не бачив», – пригадує Олесь Дяк.

Ярослав Лесів ввійшов в історію советських таборів як людина, яка тримала протестне голодування 192 дні. Як наголошує Олесь Дяк, причиною цієї акції було бажання Лесіва, аби фальшивий вирок замінили на справжній, де вказали би, що він заарештований за незгоду з тоталітарним режимом і участь у національно-визвольній боротьбі. Після такого політичного голодування в тюрмі Ярослав Лесів отримав 5 років таборів суворого режиму.

У тюрмах і таборах Лесів народився не лише як поет, але й як священник. Зі спогадів дружини, Ориси Лесів, ще під час першого арешту Ярославові у Володимирській в'язниці наснився сон. У горах, біля сільської церкви йому з неба впала ікона. З одного боку була зображена Богородиця з Ісусом на руках, а з іншого було написано: «Не великими будьте, а святими». Ярослав Лесів ще тоді вирішив, що стане священником.

Після виходу на волю він навчався в підпільній семінарії владыки Павла Василика. Єпископ таємно рукоположив Лесіва на священника. Як згадує син, Тарас Лесів, батько почав відправляти вночі у своїй хаті, по могилах повстанців, січових стрільців, біля капличок, разом з вірними відвідував хресний хід на Ясну Гору в с. Гошів. Він був першим, хто служив Літургії у ще незареєстрованій церкві святої Параскевії в Болехові. КГБ стежив за ним і знав кожен його крок.

У 1989 році група вірних на чолі з Ярославом Лесівим виїхала до Москви домогтися легалізації УГКЦ. «Отець ініціює протест на Арбаті. Він переконував делегацію, що час заявити Європі і світу, що українська Церква живе і крокує до легалізації. З ним з Франківщини поїхало близько 30 мирян. Декого я знав: прості, несміливі люди. Та сила і потуга Лесіва перекрыла їхні сумніви і боязливості. Протестували з допомогою голодівки, у руках – плакати. Усі події тоді фільмувалися, тому їх не могли затримати. Цей факт з життя о. Лесіва згодом вплинув на Леоніда Кравчука, коли голова Комітету Легалізації УГКЦ приїжджав до першого Президента з вимогою повернути Церкві її майно», – розповідає Олесь Дяк.

Отець Ярослав Лесів мав вплив не лише

на парафіян, але й відомих політиків і громадських діячів. Одним із його щирих побратимів був голова Львівської обласної ради В'ячеслав Чорновіл. Саме завдяки цій дружбі о. Лесів став співзасновником УГС. «Я був не раз свідком їхньої бесіди, – пригадує Олесь Дяк. – Мене вражало, наскільки такий сильний політик, як В'ячеслав Чорновіл, потребував зустрічі і спілкування з Лесівим – його позитивної енергетики. Чорновіл навіть пропонував отцю Ярославу зайняти посаду заступника голови обласної ради. Отець віджартовувався, що він навіть владыкою не може бути, бо жонатий, а тим паче – вести політичну діяльність, бо вже посвятив себе Богові. Натомість Чор-

новіл не раз мусів вислухати від священника серйозні зауваги щодо своєї політики. Отець Лесів мав вплив на нього своєю духовною міццю і незборимою думкою про незалежність. Ми їздили також в гості до Івана Геля. Товаришував о. Лесів і з Юрієм Шухевичем, головою Українського Конгресового Комітету Америки Юрієм Нестерчуком, політичним діячем з Чикаго Йосипом Бараником, художником Опанасом Заливахою, духовно був близький до Євгена Сверстюка. Ці люди формували спільноту Ярослава Лесіва», – каже Олесь Дяк.

У фатальний день 9 жовтня 1991 року отець Ярослав Лесів повертався машиною з Києва, де він зустрічався з Леонідом Кравчуком.

Зі слів Олесь Дяка, мова тоді йшла про пришвидшення процесу легалізації УГКЦ та повернення церковних споруд громадам. У селі Павлівка на Івано-Франківщині за нез'ясованих обставин отець загинув у ДТП на 47-му році життя. Болехівська районна й Івано-Франківська обласна прокуратура справу швидко закрили. Рідні досі не вірять, що це був трагічний випадок.

«Мене обрали головою Комітету Ув'язнення Пам'яті о. Ярослава Лесіва, – каже Олесь Дяк. – В межах цього проекту в перші роки вийшла друком книжка його віршів «У небі пісня обірвалася». Це майже повне поетичне видання, передмову до якого написав Євген Сверстюк. Саме тоді він поставив о. Лесіва в один ряд з Маркіяном Шашкевичем як поетом і священником».

«В морі неопублікованої поезії ми досі не помічали його скромної творчості, але, коли читаємо його збірку, віднайдемо не одну поетичну перлину», – пише Є. Сверстюк. Невдовзі Комітет зняв художньо-музичний фільм про отця Лесіва, який записали на Львівському ТБ. 50-хвилинна стрічка мала назву «Знову повертаюся додому».

Олесь Дяк врешті пригадує: «У 1976 році був похорон мого батька. Вони з о. Лесівим були не просто щирі друзі з юних літ, але й одностуді в боротьбі за незалежність. Прощатися з татом прийшли лише два побратими, інші сиділи по тюрмах. Був Михайло Горинь і о. Ярослав Лесів. Горинь сказав, що після похорону він напевно піде «попід руки» з кагебістами на нове відбування. То був дуже важкий час, але на похорон прийшло багато людей. Ярослав Лесів нічого не казав, але перед тим, як запечатали гроб, поклав батькові на груди кетяг калини, перев'язаний синьо-жовтою стрічкою, і я в ту мить почув зітхання тисячі людей».

Юлія Овсяник, «Збруч»

✦ ВІРШІ о. ЯРОСЛАВА ЛЕСІВА ПРОСЯКНУТІ УКРАЇНОЮ, АЛЕ БЕЗ ПАТРІОТИЧНОГО ПАФОСУ:

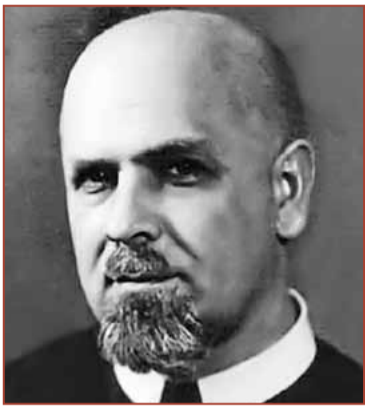
Я родом із зелених гір,
Що Птоломей назвав Карпати.
Я з кременю, води і зір,
Приречений любити і страждати.
І щира дяка Богу за усе,
Що пережите із тобою.
Карпати – вічний наш Ковчег,
І Україна в муках родить Ноя.

✦ А ОСЬ ФРАГМЕНТ ВІРША, ПРИСВЯЧЕНОГО ЛІНІ КОСТЕНКО:

Не раз заплакав я над нею –
Над Чураївною твоєю,
І забувалось власне горе,
І думи рвалися, як море
Із зболених моїх грудей
Крізь заборони до людей.

✦ І ЩЕ:

Осінь – це коли жовкне листя,
Золотіє душа
І дуже кусаються оси.

Як показує революта 1067-го року і настання Всеслава Полоцького, то й серед ширшого населення були різні думки та погляди на внутрішні і зовнішні державні справи. Не виключене, що й сторонні чинники, наприклад, Польща і Візантія, могли мати в цьому руку. Виглядає, що коли Ізяслав станув на передмістях збунтованого Києва з польською мілітарною допомогою свояка Болеслава II, то хтось кинув між нагід клич про опір за всяку ціну, аж до спалення столичного міста Києва та вимігрування в візантійські поселі. Очевидно, така думка не могла зродитися серед місцевого населення, що було прив'язане до власної землі, яке любило свій город на київських рідних горбах та навіть любило синів Ярослава, якого уважало Мудрим. Такий клич міг кинути тільки чужинець, і коли він обертався в користь таки Візантії, то не тяжко зробити оправдані здогади, що автором його був якийсь візантійський агент у Києві, не важно – чи в купецькій киреї, а чи навіть і духовній рясі. В переполоханому городі заради можливих репресалій з боку Ізяслава супроти збунтованого міста, такий абсурдний клич поширився на крилах вітру. Припускаємо, що у виникненні того гасла відіграли немалу роллю церковні, а чи й релігійні причини; тож можливість податись у Візантію була оправдана одновірністю чи радше однообрядовістю Києва з нею.

Як ми вже бачили, за вставленням Святослава Чернігівського і Всеволода Переяславського, Ізяслав прийняв вимоги киян, відпустив поляків. Та чи це була одинока умова його повороту на князювання? Нам здається, що були й інші вимоги, які він також прийняв у скрутну годину і ради спокою. На підтвердження цього, наведемо деякі події з наступної п'ятирічки його князювання в Києві, коли воно виконувалося на умовах саме отого 1067 р.

НАСТАНОВЛЕННЯ МИТРОПОЛИТА-ГРЕКА

Одною з умов і киян, і братів Святослава і Всеволода для Ізяслава, була справа наладнання Київської митрополічної влади у межах правості.

[З літопису християнської України] ПЕРША ПРОБА СИЛ МІЖ РИМОМ І ВІЗАНТІЄЮ В УКРАЇНІ

Чернігів, одне з найдревніших міст України
С-на: Максим Звонарьов

Рік 1067-ий, з його зовнішніми політичними і мілітарними неуспіхами та внутрішньо-політичними ускладненнями захитав рівновагою Київської Держави Ізяслава. Невдачі начальної державної влади розкрили і показали публічно розходження серед Ярославичів і в інших – політичних й не політичних справах.

„Католицька течія знову взяла верх під проводом св. Теодосія Печерського, і це незабаром стало причиною нових заколотів у державі Ізяслава“

Справді, на самому початку другого вокняження Ізяслава в Києві появляється там новий митрополит, Юрій, присланий з Візантії. По Іларіонові – це була перемога Візантії, і вона дала таки Ізяславові, а то й Українській Церкві, її відчуті. Візантія поверталася до Києва не на службу Українській Церкві, але для оборони своїх інтересів. Нагода до показання свого правдивого обличчя трапилася митрополитові Юрієві дуже таки скоро. В 1072 році Ярославичі задумали перенести до новозбудованої церкви мощі святих стратотерпців Бориса і Гліба, які вже від півстоліття були почитані в Україні як Святі. На релігійне, а то й державне торжество з'їхалася до Києва вся тодішня українська ерархія і всі три головні представники роду Ярослава: Ізяслав, Святослав, Всеволод. Прибув народ і духовенство та чернецтво. Цьому перенесенню надавано виразного характеру релігійного свята. Та тут сталося, що митрополит, не вважючи за візантійськими канонами їх за Святих, спротивився взяти участь у святі такого характеру, і був примушений до цього князем Ізяславом. Ось що оповідає про це свято і подію літописець, і то, здається, очевидець: «І коли принесли їх в нову церкву та відкрили

труну, то церква наповнилася якогось дивного запаху; і побачивши це – прославляли Бога. І на митрополита напав страх, бо не мав він твердої віри в них, і тому, впавши ниць, благав прощення». Це була знаменна хвилина, коли гордий грек лежав ниць перед українськими стратотерпцями і прохав-молив прощення в своєму невірстві. Зокрема для Ізяслава – це був потішаючий образ. А для історії – це знак, що ні Ізяслав, ні Українська Церква не скаптулювали повнотою перед Візантією, а мали свій правильний погляд на деякі важніші справи церковного і релігійного порядку. Здача позицій в користь Візантії та її церковної політики відбувалася в Києві тільки дуже маленькими кроками; такими ж маленькими кроками українські люди повертались на давні позиції.

І так уже той самий митрополит Юрій – перед чи по перенесенні мощів св. Бориса і Гліба, – повів у Києві круту протилатинську і протизахідну політику і працю. Він, між іншим, своїм полемічним твором під заголовком «Стязанів з латиною», так зразив собі київські суспільні кола, що, по волі чи по неволі, в другій половині 1072 року мусів залишити Київ, і вже більше ніколи до нього не повернувся. Так упав один із здобутків опозиції

1067-го року, а Ізяслав звільнився від однієї з умов свого повторного князіння в Києві. Католицька течія знову взяла верх під проводом св. Теодосія Печерського, і це незабаром стало причиною нових заколотів у державі Ізяслава.

УСУНЕННЯ СВ. АНТОНІЯ ПЕЧЕРСЬКОГО З КИЄВА ДО ЧЕРНІГОВА

Автор «Повісті временних літ», оповідаючи про смерть св. Теодосія, ігумена Печерського, робить таку відмітку: «В ті часи сталося, що прийшов Ізяслав від ляхів, і почав гніватися на Антонія, з-за Всеслава. І прислав Святослав вночі та й взяв Антонія до Чернігова. І Антоній прийшов до Чернігова і полюбив гори Болдини, та – викопавши печеру – поселився тут. І є там монастир св. Богородиці на Болдинських горах і досьогодні». Це й було в 1067 році. Друга подія, записана літописцем Нестором, під роком 1073-им, коли Ізяславові довелось знову відступати з Києва, тим разом перед молодшими братами – Святославом і Всеволодом, з яких перший засів на його місці. Тоді то Печерський ігумен Теодосій почав дорікати Святославові за цей вчинок та вилучив його з своїх молінь, за що Святослав гнівався на Теодосія та хотів його скарати вигнанням. Тіль-

ки особливі вияви лагідности та добродійности вчинили, що Теодосій прийняв його знову в молитовне єднання, завжди однак ставив він його на другому місці, по Ізяславі. З цього можна вносити, що серед київського духовенства, включно з печерськими ченцями, проходив у цих роках глибокий поділ думок про Ізяслава та його церковну політику. Святий Антоній був до тієї міри прихильником візантійського православ'я та Агону, де він робив перші кроки в чернецтві, що підтримував своїм духовним авторитетом навіть бунт Всеслава та киян в 1067-ому році, а згодом дав моральну підтримку Святославові проти старшого брата, коли він, на спілку з Всеволодом, прогнав Ізяслава з Києва. Успіх Святослава був успіхом і Антонія так, що він міг повернутися до київських печер. Але одночасно цей успіх Святослава і програв Ізяслава так тісно були пов'язані з другим великим печерянином, що за Святослава знову таки Теодосієві загрожувало прогнання з Києва, як передше Антонієві. Годі припускати, щоб настановами цих святих ченців кермували тільки політичні симпатії чи антипатії. Це не було в стилі їхнього життя. А коли так, то слушно питаємося: І що ж саме так глибоко зворушувало цих печерників? Думаємо, що це безпосереднє встривання цих святих мужів у політичні справи та в розгрі між Ярославичами можна задовільно пояснити тільки глибокими церковно-релігійними раціями і причинами, які саме оберталися довкола проблеми: за – чи проти Візантії та її церковної політики? І в цьому думки духовенства були поділені. Та треба припускати, що більшість духовенства була однієї думки з Теодосієм, тобто: осуджувала антицерковні дії Візантії та, з почуття християнської правди, протилатинської антицерковної акції візантійського Сходу, маючи за собою державну легальну владу Києва – Ізяслава І. Тому проти нього виступили і Всеслав, і кияни, і молодші Ярославичі, двічі проганяючи його з батьківського стола. Тож, коли перший раз Ізяслав шукав допомоги в західних сусідів, то за другим разом він удався до самого центру латинського Заходу – до Риму, висилаючи до папи Григорія VII окреме посольство, очолене його сином Ярополком-Петром. Та про це в наступній нашій лекції.

о. Атанасій Великий, ЧСВВ

▼ ЗЛОЧИН ПУТІНА

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Нічому не вчимося. Ми, люди. В 1930-их західний світ не зумів вчасно зупинити Гітлера. Результат – ріки крові. Тепер він війну України з Росією вперто називає місцевим конфліктом, ігрищами сепаратистів – всім, тільки не війною. А кількість жертв росте, і буде рости, поки не зупинити кремлівського Карлика. **Пише Остап Дроздов:** Я – пацифіст. Але я мушу сказати: нам потрібна війна. Не лякайтеся від цинічного звучання цього заклику. Нам потрібна війна, аби струснути світ. Бо в неіснуючій, не проголошеній війні неможливо перемогти. (з Фейсбука)

Дуже сподіваюся, що фрау Меркель прозріє, коли через кілька днів чорним по білому стане всім зрозуміло, що Росія відповідає за підбиття Боїнга-777. Дуже розраховую на це прозріння, тому, що цивілізований світ мусить бути єдиним, якщо хочемо убити дракона. І ще. Зверніть увагу. Дотепер Голландія не хотіла чути про які-небудь санкції проти Росії. Як голландський уряд пояснить населенню таку поставу тепер?

Інакше із США, які днями ввели нові, жорсткі економічні санкції. Це сильно ударить по Росії, на жаль, не відразу. Тому, можливо, найголовніше на даний момент є те, що Вашингтон (рішення Сенату) надав Україні статус основного союзника США поза НАТО. Такий статус має, зокрема, Ізраїль та Японія. Це історичне рішення! Можливо навіть важливіше, ніж членство в

нерішучому НАТО, оскільки перетворює наші взаємини з першою потугою світу на особливі. Просив про це Порошенко, а напередодні голова парламенту Олександр Турчинов закликав світ дати Україні зброю, воєнну техніку і спільним зусиллям здолати ординського дракона.

На східній Україні спокою не буде, поки живим залишатиметься цей-во, Путлер. Як довго він конатиме – ніхто не знає. Це можуть бути роки. Не мусять... Все в руках Божих і в силі нашої відчайдушності. Треба розуміти, що Путлера здолає не світ, не Захід, а лише український нарід. Проте, як каже Турчинов, йому треба допомогти.

Пише Сергій Висоцький. Найбільш поширеним архетипом європейських легенд є образ світлого лицаря, який бореться з драконом. Ця проповідна легенда про перемогу християнства над язичницькою тьмою символізує протистояння однозначного добра з неоднозначним злом. Заходів пора згадати свої легенди та свої принципи. Путін, це дракон, який піднімає голову. Його мета – знищити існуючий правопорядок. Україна, це новий фронтір свободи, вузька смуга, яка відділяє Захід від нової тьми. Проте Україні треба допомогти. Наш кулак повинен бути нашпигований американською військовою технікою, європейськими інструкторами і електронікою. Кулак має бути забезпечений сучасними засобами зв'язку та розвідки. Його повинні прикривати крила НАТО, базовані на українських летищах. Заходу пора згадати свій давній девіз: Freedom isn't free – Свободу не да-

ють безплатно. Пора згадати і допомогти вознести над російським тероризмом український кулак. (з Фейсбука)

Росія вмирає. Народжується нова Україна. Така закономірність. Був сильним колись Київ – не було Росії. Стала сильною Москва – ми ледве дихали. Така закономірність. Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк закликав готуватися експортерам до повної зупинки торгівлі з країною-агресором. Правильний заклик. Саме так і треба робити. Загалом кажучи, я вражений мудрістю поведінки нашої політичної еліти в цей неймовірно складний період життя Батьківщини. І тим, що вони (еліти), досі не пересварилися. За дар мудрості треба молитися. А знаєте чого чекають росіяни? Чекають державного перевороту, підготовленого Юлією Тимошенко... Даремно чекають. Юлія Тимошенко теж змінилася. Як і ми усі. Наша «помаранчева» Юля обнадійливо мовчить.

Пише Юлія Завадська. Дивлюся на свічки та квіти біля посольства Нідерландів і США, а кілька днів до того – біля посольства Росії після трагедії в московському метро, і розумію, що нас змінила ця війна. Українці стали кращими: навчилися проявляти співчуття, не соромитися сліз і «плакати з тими, що плачуть».

А все почалося 30 листопада, коли люди з усієї України не змогли втримати сліз, дивлячись, як б'ють студентів. Потім були страшні грудень-січень та особливо лютий. Стільки сліз, стільки «пливе кача», стільки свічок, квітів, білих розаріїв та молитви...

Камо грядеши, Україно?

Тепер триває війна, коли смерті перетворилися у статистику. Ми не знаємо всіх імен. Страшний час. Але якийсь такий справжній, все штучне відкинулося.

Якими нас бачили раніше? Пом'урі і непривітні, замислені і занурені у собі. Усміхнутися чужій людині – «чо витріщаєшся, що, слабенький на голову?» Звернути увагу на чоловіка в канаві – «напився, значить так йому і треба». Підійти до бабусі, яка копірсється у смітнику – «не моя справа». Ми були циніками, а стали ні, не романтиками, бо знаємо, що раю на землі не буде, але ми хочемо вірити у перемогу правди. Ми були байдужими, а стали щирими. Колись казали: «та, політика – то брудна справа, там неможливо бути чесним». Здається, Небесна Сотня її відмила своєю кров'ю.

А ще ми бачимо, що немає більшої любові, ніж та, коли хтось життя своє віддає за ближніх. Зараз ми немов зцілюємося любов'ю. Святий папа Іван Павло II казав: «Майте відвагу жити для Любові». Здається, ми нарешті наважилися. (з блогу авторки в CREDO)

ВАЖЛИВИЙ МОМЕНТ

Можливо, драма людей з малайзійського літака на Донеччині, це рубікон, перейшовши якого, все вже буде інакше. Завдяки знищенню росіянами літака ми тепер (і світ) розуміємо, що Путлер бажав всіляко уникати відвертої війни. Тому своїх військових експертів відправляв в Україну неофіційно; неофіційно вони перекинули з Росії до нас ракетну установку «Бук», з якої, зрештою, попали в пасажирський літак. Бандити

хвалилися, що «Бука» вони відібрали українській армії, «починили» і запустили. Але то брехня. Вони його пригнали з Росії. А нащо? А тому, що бандити найбільше боялися нашої авіації. Давши своїм засланцям «Бука», Кремль намагався врівноважити сили. Ми знаємо також, що останніми днями засланці з Росії хвалилися, що в них pojawiлись своя авіація, оскільки вони відремонтують українські літаки, яких їм вдалося підбити. Знову брехня, оскільки літаки мали бути російські, формально однак – «починені» українські. Не встигли.

«Це поворотний пункт в українській кризі. Якщо виявиться правдою, що малайзійський «Боїнг-777», який упав на сході України, був збитий ракетою, то говоритимуть уже про час до 17 липня і після 17 липня, бо це було б злочином, який не можна пробачити, і колосальною помилкою. У великій медійній і дипломатичній війні, що розноситься по всій планеті, це стане для сторони, яка вчинила злочин, програтом ключової битви». Це написала французька Ле Фігаро. Будемо сподіватися, що все так і буде, ми ж бо знаємо (і докажемо), що саме росіяни збили пасажирського літака. Карлик догрався, забава в сепаратизм вийшла з-під його контролю: стріляли в наш літак, а попали в малайзійський. Звісно, якби попали у наш (не вперше), світ і далі був би мовчав, а так... Карлик ступив на фінішну пряму.

Для «ХГ» Г. Кобилянський

ХГ

ЄПІСКОП САПЕЛЯК: ЛЮДИНА ПЕРЕХОДИТЬ КІЛЬКА ЕТАПІВ ЛЮБОВІ

Коли від'їжджав до Італії, мати вишила рушника червоними та чорними нитками. На ньому слова: «Щирою рукою рушник вишивала та щастя у Бога для тебе благала». Того рушника зберігаю досі. Я виїхав з дому 18-річним, а повернувся в Україну, коли мені виповнилося 79. Об'їздив півсвіту, але марив поверненням на батьківщину.

Україна – то мій сон, здійснення гаярчого бажання мого життя. Міг жити відносно легко в Італії, де навчався 24 роки, в Аргентині, якій присвятив свої сили. Але думка була одна: швидше в Україну. Мені казали, що втрачу пенсію. Це була гарна пенсія. Та я сказав: «Дякую, але я їду».

В Італії під час виборів відбувається великий рух, задіяний кожен. У нас якось інертно: буде, що буде. Українці схильні очікувати. А я вважаю: «Боже, поможи, але й ти, небоже, не лежи».

У кожній країні є свої політики-герої. У Франції був Шарль де Голль, в Італії Альчіде де Гаспері, у Німеччині Конрад Аденаурер. А в нас – нікого. Ми без проводу багатокілометрові. Тих, хто міг би повести українців

за собою, знищили кати нашого народу.

Коли говоримо про еміграцію, згадуємо Америку, Канаду, Бразилію. В Сибіру у вигнанні були мільйони наших людей, і ніхто тим не цікавиться. А там найкращі – патріоти, християни. Напевно, вони вже не повернуться, і там буде Україна. Сибір став українським.

Мене один раз назвали Богом. В аргентинській провінції Мендоза обідав у родині українців. Мала дівчинка дивиться на мене і каже: «Мамо, Боза їсть». А перед тим мама повчала її бути слухняною, бо «Боза» прийде.

Для мільйонерів Бог – це вигадка. Вони вважають себе господарями життя, бо можуть купити все. Але що

ближче до смерті, то більше бояться, бо не все в їхніх руках. Страху в мене немає. Я вірю в Бога, знаю, що піду до Нього. Ті, хто бояться Бога, – бояться невідомого.

Священик-місіонер має повністю присвятити себе Церкві й не мати родини. Мене, першого сина, назвали Андрієм, бо народився якраз на день апостола Андрія. Це ім'я визначило ідеал мого життя: бути апостолом українського народу як священик, єпископ. Після Бога найбільше любив батька та матір.

Людина за життя переходить кілька етапів любові. Народжується з любов'ю до матері та батька. За нею слідує любов чоловік-жінка, поєднується з любов'ю

С-на: Олег Панас

до дітей. Тоді вже варто згадати про вічну любов – до Бога. Сучасні люди про вічне не хочуть думати.

Любов до чоловіка або жінки має бути до смерті. Часто молодь живе цивільним шлюбом, бо вони ще не відчули, що зможуть любити аж так. Керуються принципом: будемо любити, доки схочемо. Бог таке передбачив і дав заручини. То така проба, як виглядатиме спільне життя. Але не можна жити як чоловік з жінкою, а як товариші.

Якщо діти чинять погано, у тому є частка вини батьків. Дітям забракло любові.

Продовження на 8 стор. ►

